

KJAK

Flikk-flakk í heimastýrinum

Fýra veruleikar um sonevndu russlandsvitjanina hjá Kaj Leo

Hogni Hoydal

Kanska áttu vit at sagt til lukku. Tað eydnaðist enn einaferð Kaj Leo Johannesen við einum hissini kaffimunni í Moskva at seta seg sjálvan í fokus í einum máli, sum hann ongan leiklut eigur í. Talan var einans um eitt spunaátak frá Kaj Leo til persónliga profilering. Og enn einaferð rennur almenna viðgerðin oman eftir lunnunum og á sjógv. Vit verða ikki upplýst, men støðugt drigin niður í óveruligt tos og villleiðingar.

Upp ímóti hesum kunnu vit vísa á hesar veruleikar:

1. Russland hevur tørv á fiski - og tí eru vit ikki rakt av boykotti

Bæði Grønland, Ísland og Føroyar eru undantikin boykotti frá Russlandi. Tað er ikki tí, at hesi lond hava gjørt nakað politiskt ella diplomatiskt fyri at sleppa undan. Ísland tekur enntá sum eitt sjálvstøðugt land lut í handilstiltøkunum hjá ES ímóti Russlandi og er limur í NATO, sum hóttir Russland. Men Russland ger tað, sum tænimr teimum í hesum máli, tí tey hava brúk fyri fiski og vilja halda Norðuratlantshav og Arktisuttanfyrstøðuna í Ukreina.

At lögmaður letst sum hann hevur nakran leiklut í, at vit ikki eru boykottað - og at hansara vitjan hevur nakran týdning í hesum – er reint bluff og villleiðing. Hetta er enn eitt dømi um heimastýrishugburð, har vit skulu billast inn, at um vit bert eru fitt og látast at halda við onkrum, so skulu tey nokk hjálpa okkum

stakkaladýrum í heiminum.

2. Politikkur sum vindurin blæsur

Fyri fáum árum síðani var Kaj Leo Johannesen hart ímóti at stovna nakra sendistovu í Moskva og hann vildi hava Føroyar inn í ES. Og hetta heimastýrislandsstýrið hevur higartil onki gjørt við handilssáttmálar ella havt nakran uttanríkispolitikk yvirhøvur. Um vit til dømis høvdu tikið limaskap í EFTA, so høvdu vit havt fríhandilssáttmála við Turkaland og meira enn 50 onnur lond í somu løtu. At Kaj Leo nú sigur seg vilja styrkja sambandið til Russlands, er bert opportunisma í eini støðu, sum avgerðir hjá øðrum og tilvildin hava elvt til. Hetta er politikkur sum vindurin blæsur.

3. Hvørki Putin ella onnur hava bjóðað lögmanni til Russlands Spunasøgan er gjord soleiðis,

at vit fáa fatan av, at sjálvur Putin hevur boðið Kaj Leo til Russlands. Og Sjúrdur. Skaale vil vera við, Kaj Leo er brúktur til at "seta hol á verjugarðin hjá NATO og vesturheiminum". Men ongín almenn innbjóðing er send lögmanni um at koma til Moskva. Hann hevur sjálvur biðið um at sleppa á fund (hetta váttaði hann í tinginum mikudagin).. Og at hava fund við ein russiskan vararáðharra, svarar til vanligan fund á embætismannastigi. Tað hevur onki við stórpolitikk at gera. Og hetta er fyri ein løgmann enntá at seta seg undir heimastýrisstøði eftir diplomatisku protokolloni.

4. Vit eru ikki eftirspurd

Løgmaður hevur ikki ráðført seg við Løgtingið um tær avgerðir, ið hann hevur tikið. Tað er sjálvandi brot á hansara lógarfestu ábyrgd. Men tað leggur hann vertin á, tí samgongutingfólk taka ikki

avleiðingar av nøkrum.

Og hetta demokratiska skammlopið er ein beinleiðis avleiðing av, at vit heldur ikki sum tjóð hava ávirkan á ella verða eftirspurd um tær avgerðir, sum Danmark vegna okkum hevur tikið í ES og NATO. Danmark spyr ikki okkum, og Kaj Leo spyr ikki umboðini fyri Føroya fólk á løgtingi. Ja, Danmark kann fara í kríggj við Russland og draga okkum við, eins og tey gjørdu í Irak, hóast vit siga nei. Fólkíð í Føroyum hevur ongantíð samtykt at lata onnur taka avgerðirnar fyri okkum. Tvørturímóti. Og høvdu sambandsflokkarnir í Føroyum fingið sín vilja, so høvdu vit als ikki havt nakran móguleika til egnan handilspolitikk og fiskivinnupolitikk, sum nú hevur elvt til, at Russland ikki boykottar Føroyar.

At vit sjálv taka avgerðirnar, viðgera málini ordiliga og kunnu reka okkara egna uttanríkispolitikk, er sjálvandi lykilin til at røkja okk-

ara áhugamál og at taka væl grundaðar avgerðir um heimsins spurningar, sum hava undirtøku millum fólkíð í Føroyum.

Hetta málið er enn eitt dømi um, at lögmaður og onnur kappast um at sláa flikk-flakk úti á síðulinjuni í tí ábyrgdarleysa heimastýrinum.

Løgmaður gjørdi rætt og megnaði uppgávuna

Alfred Olsen

Formaður í Løgtingsins Vinnunevnd

Føroyski samhandilin við Russland hevur verið í støðugum vøkstri seinastu árin, og samgongan hevur sett sær fyri at skapa føroysku vinnuni best móguligu marknaðaratgongdina runt um í heiminum, tað veri seg lond í Evropa, Amerika, Afrika, Asia og aðrar staðir.

Hesir marknaðir eiga at vera fyri allar vørur, men umfata í dag serliga sølu av laks, makreli, sild og øðrum fiskavørum.

Fríhandilsavtala við Russland

Ein fríhandilsavtala við

Russland er eitt gamalt mál, sum loysingarsamgongan frá 1998 til 2004 arbeiddi við at gera, men har spurdist onki burturúr, sjálvt um táverandi lögmaður, bæði nevndi dato og minnist meg rætt eisini klokkutíð, tá ein fríhandilsavtala við Russland skuldi undirskrivast.

Men núverandi lögmaður Kaj Leo Holm Johannesen, sum hevur hetta málsøkið og ynskir úrslit, valdi at fara til Russland og taka hetta upp á fundi í Moskva við russisku myndugleikarnar, og sum endaði við, at nú verður farið ítøkiliga undir at fyrireika eina eina fríhandilsavtalu millum Føroyar og Russland. Hetta er bæði gott og gagnligt fyri Føroyar, tí útflutningur okkara til Russland er yvir 700 mió. kr. árliga og er støðugt vaksandi.

Váttan um, at vit ikki vera boykottað

Eftir tey tiltøk, sum ES og Russland hava sett móti hvørjum øðrum, livdu okkara fyrirøkur, sum útflyta fisk til russiska marknaðin, í óvissuni um føroyskar vørur vóru

raktar av boykottinum ella ikki.

Tí var neyðugt at fáa at vita frá russisku myndugleikunum, hvussu støðan hjá Føroyum var, og tí var hetta sjálvandi eitt av málunum, sum lögmaður viðgjørdi á ferð síni í Russlandi, og ber ongan farra av misbrúki av støðuni millum Russland og ES, men er ein natúrligur partur av at røkja okkara útflutningsmarknaðir og her fekk lögmaður greitt at vita, at Føroyar ikki eru ella vera boykottaðar. Hetta var gott fyri Føroyar at vita, serliga tá vit hugsa um, at útflutningurin til Russlands er umleið 15 % av okkara útflutningsvirði, meðan útflutningurin hjá ES til Russland, av teimum vørum, sum verða raktar av boykottinum er umleið 1 promilla.

Fyrirøkur av reyða listanum

Í eina tíð, hava einstøk føroysk virki og skip staðið á reyða listanum hjá Russlandi, við tí fylgju, at tey ikki kunnu útflyta fiskavørur til Russlands, sum er ein

smeitur fyri tey og okkara útflutning. Hesi virki og Heilsufrøðisliga Starvstovan, hava gjørt eitt megnar arbeiðið fyri at gera neyðugar broytingar, so tey aftur kunnu selja fiskavørur til Russlands. Vit kunnu siga, at taðingin, sum hesi hava gjørd í longri tíð, bar ávøkstur, tá lögmaður tók hetta upp við russisku myndugleikarnar, við tað, at føroysk virki blivutikin av tí reyða listanum, og kunnu aftur útflyta fisk til Russlands, til gagns fyri fyrirøkurnar og okkara útflutning.

Mótstøðan í Føroyum

Sambandslögmaður, ið vil røkka úrslitum og sum megnaði at fáa avtalur fyri føroyska vørur til tann russiska marknaðin, sum er til gagns fyri føroyskar fyrirøkur, føroysk arbeidsplass, føroyskan útflutning og føroyska búskaparvøkstur, mótir hørðum atfinningum og óhóskandi orðabráki frá andstøðuni fyri tær góðu avtalur, sum hann hevur gjørt við Russland, t.d. um at taka virki og skip av reyða listanum.

Nú vísa hesi á, at vit mugu standa saman við t.d. ES, samríkiseind, sum tann 28. august í fjørð boykottaðu Føroyar og stongdi allar havnir, eisini tær donsku, fyri øllum skipum, sum førdu makrel og sild úrdráttir, eitt boykott, sum rakti okkum sera hart, og sum hevði við sær, at sölufólk okkara vóru noydd at leita út á aðrar marknaðir.

Tað eyðnaðist vinnuni at finna aðrar marknaðir, t.d. Russland, og sum hesi mótstøðufólk nú harta løgmann fyri at røkja og meira ella minni óbeinleiðis siga, at vit ikki skulu gera nakað við nú, tí vit skulu og eiga at standa saman við ES, sama ríkiseind, ið boykottaði Føroyar fyri einum ári síðani.

Løgmaður vil við hesum ikki blanda saman spentu støðuna í Ukreina og tað at røkja handilssambondini millum Russland og Føroyar. Sjálvt ES hevur enn umfatandi samhandil við Russland.

Løgmaður gjørdi hattrick í Russlandi

Á ferð síni í Ruslandi megnaði Kaj Leo Holm Johanne-

sen, lögmaður at gera hat-trick til gagns fyri Føroyar, og tað føroyska vinnulívið. Fyri tað fyrsta at fáa eina fríhandilsavtalu, fyri tað næsta, at Føroyar ikki vera umfatadar av boykottinum og fyri tað triðja, at fáa føroyskar fyrirøkur av reyða lista.

Løgmaður veit, at hansara fremsta uppgáva er at hava ábyrgd av Føroyum, tí føroyska fólkinum og tí føroyska útflutninginum, og valdi tí røttu loysnina at fara til Russlands og har viðgera og loysa ivamálini í samhandlinum millum londini, við teir russisku myndugleikarnar – tí hann ynskti eina loysn, til gagns fyri Føroyar.

Tað eydnaðist, og rós skal hann hava fyri tað. So kunnu aðrir, sum ikki megnaðu at fáa eina fríhandilsavtalu o.a. í lag við Russland, bæði gráta og illa láta, tí tað broytir onki við tann veruleika, at lögmaður hevur gjørt eitt gott arbeiðið.